

สิทธิในการรับมรดกของบุตรโดยบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่

THE INHERITED RIGHT OF PARENTS WHO FAILED IN PARENTAL DUTY

ปิยรัฐ กรพุกกะณะ*

Piyarat Karabukkana*

พินิจ ทิพย์มณี**

Pinit Tipmanee**

วันที่รับบทความ 17 มิถุนายน 2566

วันที่แก้ไขบทความ 12 กรกฎาคม 2566

วันที่ตอบรับบทความ 13 กรกฎาคม 2566

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, นิติกรปฏิบัติการ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

* LL.M. Student, Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University, Legal Officer at the National Broadcasting and Telecommunications Commission

* e-mail: Piyarat087@gmail.com

** รศ., ผู้อำนวยการนิติศาสตรบัณฑิต ภาคบัณฑิตและภาคพิเศษ คณะนิติศาสตร์ปริดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

** Assoc Prof., Director of the LL.B. Graduate section and special section Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

** e-mail: tipmanee.pin@dpu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบัญญัติแห่งกฎหมายมรดกเรื่องสิทธิในการรับมรดกของบุตรโดยบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่ อันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อหน้าที่ของบิดามารดาต่อบุตรตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งกำหนดให้บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรในขณะที่เป็นผู้เยาว์ และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ซึ่งมีการกำหนดหน้าที่และความผิดของบิดามารดาไว้ แต่ตามกฎหมายมรดกของไทยได้บัญญัติเหตุที่ทายาทโดยธรรมจะเสียสิทธิในการรับมรดกไว้เพียง 4 ประการ ได้แก่ การถูกกำจัดมิให้รับมรดก การถูกตัดมิให้รับมรดก การสละมรดก และการเสียสิทธิการรับมรดกโดยผลของอายุความ หากเป็นกรณีที่เจ้ามรดกไม่มีการทำพินัยกรรมไว้บิดาหรือมารดาผู้นั้นยังคงมีสิทธิในการรับมรดกในฐานะทายาทลำดับที่ 2 เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดให้บิดามารดาที่บกพร่องต่อหน้าที่เสียสิทธิในการรับมรดกไป ด้วยเหตุนี้ อาจทำให้การแบ่งมรดกระหว่างทายาทโดยธรรมไม่ยุติธรรมตามหลัก “ญาติสนิทตัดสิทธิญาติห่าง”

ผู้เขียนจึงทำการศึกษาเรื่องสิทธิในการรับมรดกของบุตรโดยบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่โดยการศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศเกาหลีใต้และสหรัฐอเมริกาถึงหลักเกณฑ์ในการกำจัดสิทธิในการรับมรดกของบุตรโดยบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่รวมถึงการกลับมามีสิทธิในการรับมรดก จึงพบว่าประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าควรแก้ไขให้มีบทบัญญัติกฎหมายที่มีผลเป็นการทำให้บิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่เสียสิทธิในการรับมรดกของบุตรที่ตนได้บกพร่องต่อหน้าที่ เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขกฎหมายไทยให้ครอบคลุมถึงการจำกัดสิทธิในการรับมรดกของบุตรโดยบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่

คำสำคัญ: การกำจัดมิให้รับมรดก, บิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่, การคุ้มครองมรดกของบุตรที่ถูกกล่เลย

Abstract

The purpose of this paper is to study the issue of inheritance rights of parents who failed in parental duty. That violates the duty of parents to children as prescribed by the Thailand Commercial and Civil Code that requires parents to care for and provide education to their underage children. The failure is also a violation of the Child Protection Act, B.E. 2546 (2003) where the responsibilities and violations of parents as guardians are specified. However, the parents with such failure still retains the right to inherit as the second heir because there is no law stipulating that parents with such failure lose their right to inherit. According to the Thai inheritance law, there are only 4 reasons why the statutory heir will lose the right to inherit: being eliminated or cut out of the inheritance, relinquish their right, or there are reasons related to prescription. If it is the case that the deceased has not made a will, the parents with such failure still retains the right to inherit as the heir because there is no law

stipulating that parents with such failure lose their right to inherit. Accordingly, it must follow the principle of inheritance. Because of this, it may cause the division of the inheritance not fair according to the principles “close relatives disqualify distant relatives”

The author therefore studies the inheritance right of parents who fail in parental duty by comparative study was conducted on the laws of South Korea and the United States regarding the criteria for the elimination of parents who failed in parental duty include the return of the right to inherit. Found that there is no law in Thailand. Therefore The author saw that there should be amended to have a law that parents with such failure lose their right to inherit the child. and recommendations were made to amend Thai laws to include restrictions on the inheritance rights of parents who failed in parental duty.

Keywords: Disinheritance due to failure in parental duty, Parents who fail in parental duty, Protection of the neglected child's inheritance

1. บทนำ

กฎหมายมรดกของไทยมีบทบัญญัติที่กำหนดสิทธิหน้าที่ระหว่างบิดามารดา และบุตรเอาไว้เป็นการเฉพาะ โดยปรากฏอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ หมวดที่ 4 โดยบัญญัติให้บิดามารดามีหน้าที่ต่อบุตรในการอุปการะเลี้ยงดู และให้การศึกษาบุตรผู้เยาว์ ในขณะที่เดียวกันกฎหมายฉบับดังกล่าวยังมีบทบัญญัติถึงหน้าที่ของบุตรซึ่งจะต้องตอบแทนโดยการอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาไว้เช่นกัน¹ จากบทบัญญัติของกฎหมายครอบครัวซึ่งได้มีการกำหนดสิทธิ และหน้าที่ระหว่างบิดามารดาและบุตรนั้น จะเห็นว่า กฎหมายกำหนดให้บิดามารดามีหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์ ทั้งยังมีสิทธิในฐานะผู้ใช้อำนาจปกครองบุตร ซึ่งอำนาจปกครองของบิดามารดามีขึ้นนับตั้งแต่บุตรถือกำเนิดมา และเป็นอำนาจที่ใช้ในการเลี้ยงดูรักษาบุตรให้เจริญเติบโตต่อไป ส่วนบุตรที่จะอยู่ภายใต้อำนาจปกครองนี้มีได้เฉพาะบุตรซึ่งเป็นผู้เยาว์เท่านั้น หากบุตรบรรลุนิติภาวะแล้วย่อมไม่อยู่ภายใต้อำนาจปกครองของบิดามารดาอีกต่อไป ในปัจจุบันมีกรณีที่บิดามารดาไม่ได้ให้การอุปการะเลี้ยงดูให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์ หรือกรณีที่บิดามารดาเป็นผู้กระทำความผิดกฎหมายต่อบุตรเสียเอง ไม่ว่าจะเป็นการทำร้าย การใช้ความรุนแรงในครอบครัว หรือการปล่อยปละละเลยจนทำให้บุตรอาจได้รับอันตราย การกักขังหน่วงเหนี่ยว หรือทอดทิ้ง ซึ่งการกระทำในลักษณะดังกล่าวเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 แต่ถึงแม้ว่าจะมีความผิดตามหลักกฎหมายดังกล่าว บิดามารดาผู้บกพร่องในหน้าที่นั้นก็ยังคงมีสิทธิในการได้รับมรดกของบุตรเนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1599 วรรค 2 วางหลักไว้ว่า ทายาทอาจเสียไปซึ่งสิทธิในมรดกได้แต่โดยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น โดยการเสียสิทธิในการรับมรดกตามหลัก

¹ ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา 1564 และมาตรา 1563.

กฎหมายมรดกสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประการ ได้แก่ การถูกกำจัดมิให้รับมรดก การถูกตัดมิให้รับมรดก การสละมรดก และการเสียสิทธิการรับมรดกโดยผลของอายุความ ซึ่งกรณีเหล่านี้ไม่มีบทบัญญัติใดที่ให้การคุ้มครองมรดกของผู้ตายซึ่งถูกทอดทิ้ง ถูกกระทำละเมิด หรือไม่ได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากบิดามารดา ในขณะที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ แต่เมื่อเจ้ามรดกถึงแก่ความตาย ทรัพย์มรดกกลับตกแก่บิดามารดาผู้บกพร่องต่อหน้าที่ในฐานะทายาทโดยธรรม ในทางกลับกันหากในช่วงวัยเด็กเจ้ามรดกได้รับการอบรมสั่งสอน เลี้ยงดูอุปการะจากบุคคลอื่นผู้ซึ่งอยู่ในฐานะทายาทผู้มีสิทธิได้รับมรดกที่อยู่ลำดับถัดลงไปจากบิดามารดา โดยที่บิดาหรือมารดาของเจ้ามรดกไม่เคยทำหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูเจ้ามรดกเลย หรือทำหน้าที่ของการเป็นบิดามารดาได้ไม่ดีตามสมควร กรณีเช่นนี้ เมื่อถึงคราวต้องแบ่งทรัพย์มรดกของเจ้ามรดกที่ไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ บุคคลผู้เลี้ยงดูอุปการะเจ้ามรดกในความเป็นจริงกลับไม่มีสิทธิในการได้รับมรดกโดยผลของ “หลักญาติสนิทตัดสิทธิญาติห่าง” ซึ่งเหตุผลที่ไม่มีการทำพินัยกรรมไว้นั้น อาจจะเป็นเพราะเจ้ามรดกถูกบิดาหรือมารดาที่แท้จริงทอดทิ้งไปตั้งแต่ยังเป็นเด็ก หรือเจ้ามรดกไม่ได้รับการติดต่อจากบิดามารดาเป็นเวลานาน จึงทำให้เจ้ามรดกไม่อาจทราบว่าเป็นบิดามารดาที่มีชีวิตอยู่หรือไม่ หรือในบางกรณีเจ้ามรดกอาจไม่ทราบว่าบิดามารดาที่แท้จริงของตนคือใครและได้รับการอุปการะเลี้ยงดูโดยบุคคลอื่น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เจ้ามรดกไม่ได้มีการทำพินัยกรรมเอาไว้เป็นการเฉพาะ ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่บิดามารดาหย่าร้างกันและมีเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูเจ้ามรดก ในระหว่างที่ยังเป็นผู้เยาว์แต่เพียงผู้เดียว โดยที่อีกฝ่ายไม่ได้ทำหน้าที่เช่นนั้นมาก่อน การที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ที่ไม่ได้ทำหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูบุตรอันเป็นหน้าที่ตามกฎหมายของบิดามารดาได้รับมรดกของบุตรในสัดส่วนที่เท่ากันนั้น กรณีเหล่านี้อาจเป็นการไม่ยุติธรรมต่อทายาทอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งทำหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบุตรแต่เพียงผู้เดียว

2. คำนิยาม ความหมาย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

สิทธิหน้าที่ในการรับมรดก

บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิเสรีภาพติดตัวมาแต่กำเนิดซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญที่ได้บัญญัติให้การรับรองคุ้มครองไว้ และแม้ว่าบุคคลจะถึงแก่ความตายรัฐธรรมนูญก็ยังคงมีการคุ้มครองให้มีสิทธิในการจัดการทรัพย์สินหรือการตกทอดของกองมรดกได้ ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญมาตรา 37 ที่มีความมุ่งหมายในการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดกของบุคคล

เมื่อบุคคลใดตายลงไม่ว่าจะตายโดยธรรมชาติหรือตายโดยผลของกฎหมาย กล่าวคือ มีคำสั่งศาลแสดงว่าเป็นบุคคลสาบสูญ ทรัพย์สมบัติของบุคคลนั้นย่อมตกทอดไปยังทายาท สมบัติที่ตกทอดไปยังทายาทนี้เรียกว่า “มรดก”² ซึ่งหมายความรวมถึงสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ เว้นแต่จะเป็นเรื่องเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้

² บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และ มานิตย์ จุมปา, คำอธิบายกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ว่าด้วยมรดก, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2548), น.14-16.

ผู้มีสิทธิรับมรดก

ตามกฎหมายถือว่าผู้ที่จะมีสิทธิรับมรดกได้นั้นต้องเป็นบุคคล³ หากมิใช่บุคคลย่อมไม่มีสิทธิรับมรดก บุคคลที่มีสิทธิรับมรดกได้มีอยู่ 2 ประเภท คือ

1. ทายาทโดยธรรม หมายถึง ทายาทที่มีสิทธิตามกฎหมาย ซึ่งแม้ผู้ตายที่เรียกว่า “เจ้ามรดก” จะไม่ได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์มรดกให้ แต่ทายาทโดยธรรมก็ย่อมมีสิทธิได้รับมรดกในฐานะเป็นทายาทตามความเป็นจริงนั่นเอง เว้นแต่เจ้ามรดกจะทำพินัยกรรมยกทรัพย์มรดกให้คนอื่นหมดแล้ว

2. ผู้รับพินัยกรรม หมายถึง ผู้ที่มีสิทธิในทรัพย์มรดกเพราะเจ้ามรดกทำพินัยกรรมยกไว้ให้ ผู้รับพินัยกรรมจะเป็นใครก็ได้ไม่จำเป็นต้องเป็นเครือญาติกัน แต่ทั้งนี้ ผู้รับพินัยกรรมจะต้องเป็นบุคคลตามกฎหมายโดยจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในเรื่องการรับมรดกและการเสียสิทธิในการรับมรดก

แนวคิดเรื่องการรับมรดกและการเสียสิทธิในการรับมรดกนั้นปรากฏที่มาตั้งแต่สมัยโรมัน ซึ่งเป็นรากฐานแนวคิดที่สำคัญของหลักกฎหมายในปัจจุบัน โดยแนวคิดพื้นฐานที่ตกทอดมาสู่กฎหมายมรดกของแทบทุกประเทศ 3 หลักการ คือ⁴

1. หลักการสืบสิทธิทั้งหมดของผู้ตาย (Universal Succession) ซึ่งเป็นการโอนทุกอย่างเท่าที่เป็นไปได้จากผู้ตายให้แก่ทายาท อันเนื่องมาจากกฎหมายมันไม่ต้องการให้สภาพบุคคลขาดช่วงไป สิ่งที่ตกทอดแก่ทายาท คือ มรดก (Hereditas) โดยเป็นการสืบทั้งสิทธิและหน้าที่ของผู้ตาย ยกเว้นสิ่งที่เป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้ เช่น ภาระในการเป็นผู้ปกครองหรือผู้อนุบาล ภาระจำยอมส่วนบุคคล เป็นต้น ซึ่งหลักการนี้ตกทอดมาจนถึงปัจจุบันและปรากฏในกฎหมายไทยเช่นกัน

2. หลักการตกทอดทันทีของมรดก (Automatic Inheritance) เป็นการยืนยันถึงหลักความต่อเนื่องของการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน หมายความว่า เมื่อบุคคลใดถึงแก่ความตายแม้ว่าสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลนั้นจะสิ้นไปแต่ทรัพย์สินดังกล่าวก็จะกลายเป็นกองมรดกของผู้ตายและตกทอดไปยังทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของผู้ตายในทันที

3. หลักเสรีภาพในการทำพินัยกรรม (Freedom of Testament) คือ หลักการที่รับรองเรื่องการตกทอดแห่งมรดกอย่างไร้ข้อจำกัด โดยถือหลักว่า เจ้ามรดกผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิที่จะจำหน่าย จ่าย โอน ทรัพย์สินของตนแก่บุคคลคนใดก็ได้ตามความพอใจของตน แม้ว่าจะเป็นการจำหน่ายหลังจากที่เสียชีวิตไปแล้วก็ตาม จะเห็นได้ว่าเป็นหลักการสำคัญในกฎหมายมรดกปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายเยอรมัน กฎหมายฝรั่งเศส หรือแม้แต่ในกฎหมายไทย

ส่วนในเรื่องการเสียสิทธิในการรับมรดกในฐานะเป็นผู้ไม่สมควรนั้น แนวคิดเบื้องหลังในเรื่องนี้คือการที่ “บุคคลไม่สมควรได้รับประโยชน์จากการกระทำผิดของเขา” เป็นหลักการที่มีมาตั้งแต่สมัยโรมัน

³ อัมพร ณ ตะกั่วทุ่ง, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์บรรพ 6 มรดก สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2527).

⁴ ถิรวิทย์ รักเล่ง, “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับรับมรดก,” (บทความวิชาการ) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

หากบุคคลใดที่กฎหมายประกาศว่าเป็นผู้ไม่สมควรได้รับมรดกแล้ว ทรัพย์สินที่ได้มาจะถูกเรียกคืนสู่รัฐ ซึ่งเป็นหลักที่พัฒนามาจากข้อเท็จจริงในเรื่องที่ทายาทฆ่าเจ้ามรดก ต่อมามีการขยายหลักการไปตามข้อเท็จจริงในเรื่องอื่นๆ รวมทั้งเพื่อคุ้มครองเสรีภาพในการทำพินัยกรรมของเจ้ามรดกด้วย

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเสียสิทธิในการรับมรดก

เมื่อบุคคลใดมีฐานะเป็นทายาทโดยธรรมบุคคลซึ่งมีสิทธิในการรับมรดกของเจ้ามรดกได้ แต่ก็อาจเสียสิทธิในการรับมรดกได้เช่นกัน โดยแนวคิดเบื้องหลังเรื่องการเสียสิทธิในการรับมรดกในฐานะเป็นผู้ไม่สมควรคือ หลักการที่ “บุคคลไม่สมควรได้รับประโยชน์จากการกระทำผิดของตน” กล่าวคือ บุคคลไม่อาจถือเอาประโยชน์จากความผิดของตนได้ก่อนขึ้น ไม่อาจถือเอาประโยชน์จากความผิดของตนเอง ไม่อาจเรียกร้องใดๆ บนความอยู่ดีธรรมของตน ไม่อาจได้รับทรัพย์สินจากอาชญากรรมของตนได้ ซึ่งเป็นหลักการที่มีมาตั้งแต่สมัยโรมัน อีกทั้งยังปรากฏในหลักการตีความกฎหมาย⁵ ในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) ที่เรียกว่า “หลักการตีความโดยเล็งผลเลิศ” (Golden Rule) เพื่อไม่ให้เกิดการใช้หลักการตีความถ้อยคำตามตัวอักษร (Literal Rule) ที่จะก่อให้เกิดผลประหลาดหรือไม่สอดคล้องสมเหตุสมผล โดยหลักการตีความนี้มีสาระสำคัญว่า ถ้อยคำในกฎหมายลายลักษณ์อักษรจะต้องตีความไปในทางที่ละเว้นไม่ให้เกิดผลอันไม่พึงปรารถนา เมื่อพิจารณาถึงการตีความตามตัวอักษรนั้นจะทำให้เกิดผลประหลาดในแง่ที่ขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไป

2.3 หลักในการแบ่งมรดกให้แก่ทายาทโดยธรรม

การตกทอดของมรดกนั้น หากผู้ตายมีการทำพินัยกรรมไว้ การแบ่งปันทรัพย์มรดกก็ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดในพินัยกรรม แต่หากไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้การแบ่งมรดกย่อมตกทอดไปยังทายาทโดยธรรมตามลำดับ ซึ่งเป็นการจัดลำดับโดยอาศัยความใกล้ชิดทางสายเลือดเป็นข้อสันนิษฐานว่าทายาทนั้นมีความใกล้ชิดกับเจ้ามรดกโดยมีลำดับในการรับมรดกก่อนหลังกันทั้งสิ้น 6 ลำดับ⁶ ดังนี้

1. ผู้สืบสันดาน ได้แก่ ลูก หลาน เหลน ลื้อ
2. บิดามารดา
3. พี่น้องร่วมบิดามารดา
4. พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน
5. ปู่ ย่า ตา ยาย
6. ลุง ป้า น้า อา

ในการแบ่งมรดกให้แก่ทายาท ต้องแบ่งให้ทายาทที่มีสิทธิได้รับมรดกตามลำดับ ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายมาตรา 1629 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เท่านั้น ถ้ามีทายาทในลำดับก่อนอยู่แล้วทายาทในลำดับหลังก็หมดสิทธิได้รับ แต่สำหรับคู่สมรสของเจ้ามรดก ถ้ามีชีวิตอยู่จะมีสิทธิได้รับมรดกร่วมกับผู้สืบสันดานและบิดามารดาของเจ้ามรดกโดยไม่มีใครอยู่ในลำดับก่อนหรือหลังกัน เพียงแต่อาจได้รับส่วนแบ่งไม่เท่ากันเท่านั้น⁷

⁵ ธาณินทร์ กรัยวิเชียร และวิชา มหาคุณ, การตีความกฎหมาย, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนชาวพิมพ์ จำกัด, 2545).

⁶ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629.

⁷ กิริติ กาญจนรินทร์, “การสืบมรดกตาม ป.พ.พ. มาตรา 1607,” อุลพา, เล่มที่ 2, ปีที่ 55, (พฤษภาคม-สิงหาคม 2551): น.57-59.

ทั้งนี้ การที่กฎหมายมาตรา 1629 วรรคหนึ่ง จัดลำดับทายาทโดยธรรมออกเป็นลำดับนั้น มิได้หมายความว่า ทายาททุกลำดับมีสิทธิได้รับมรดกของเจ้ามรดก การจะได้รับมรดกย่อมเป็นไปตามลำดับก่อนหลัง ซึ่งหมายความว่า ทายาทโดยธรรมในลำดับต้นมีสิทธิได้รับมรดกก่อนทายาทโดยธรรมในลำดับหลัง หลักการดังกล่าวเรียกว่า “หลักญาติสนิทตดสิทธิญาติห่าง” ซึ่งเป็นหลักการตามมาตรา 1630 วรรคหนึ่ง และเหตุที่กฎหมายได้แบ่งแยก ทายาทเป็นลำดับต่างๆ และให้ญาติสนิทได้รับมรดกก่อนญาติห่าง โดยไม่ได้กำหนดให้ทายาทในทุกลำดับได้รับ มรดกด้วยกันตามสัดส่วนมากนักน้อยตามที่เห็นสมควร ก็เพราะกฎหมายประสงค์จะให้มรดกตกทอดไปตามความ ประสงค์ของผู้ตายมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยถือเอาความสัมพันธ์ใกล้ชิดต่อกันเป็นเกณฑ์กำหนดลำดับดังกล่าว

การแบ่งมรดกระหว่างทายาทโดยธรรมนั้นอาศัยหลักกฎหมายที่ว่าด้วย “หลักญาติสนิทตดสิทธิญาติห่าง” สามารถพิจารณาได้จากการที่มาตรา 1630 วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติยืนยันหลักกฎหมายนี้โดยบัญญัติว่า “ตราบใดที่มี ทายาทซึ่งยังมีชีวิตอยู่ หรือมีผู้รับมรดกแทนที่ยังไม่ขาดสาย แล้วแต่กรณีในลำดับหนึ่งๆ ที่ระบุไว้ในมาตรา 1629 ทายาทผู้ที่อยู่ในลำดับถัดลงไปไม่มีสิทธิในทรัพย์มรดกของผู้ตายเลย” กล่าวคือ ถ้ามีทายาทที่มีชีวิตอยู่และ อยู่ต่างลำดับชั้นกัน ให้ถือว่าทายาทในชั้นที่ใกล้ชิดสนิทที่สุดของเจ้ามรดกและเป็นผู้มีสิทธิรับมรดก แต่หลักกฎหมายนี้ มีข้อยกเว้นตามมาตรา 1629 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 1630 วรรคสอง...” หมายความว่า หลักดังกล่าวมีข้อยกเว้นตามมาตรา 1630 วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “แต่ความในวรรคก่อนนี้มีให้ใช้บังคับในกรณี เฉพาะที่มีผู้สืบสันดานคนใดยังมีชีวิตหรือมีผู้รับมรดกแทนที่กัน แล้วแต่กรณี และมีบิดามารดายังมีชีวิตอยู่ ในกรณีเช่นนั้น ให้บิดามารดาได้ส่วนแบ่งเสมือนหนึ่งว่าเป็นทายาทชั้นบุตร

เมื่อพิจารณาถึงลำดับการรับมรดกของทายาทโดยธรรมแล้ว จะต้องพิจารณาอีกว่า ทายาทโดยธรรมดังกล่าว เป็นทายาทที่เสียสิทธิในการรับมรดกหรือไม่ ซึ่งการเสียสิทธิในการรับมรดกมีกฎหมายวางหลักไว้ในมาตรา 1599 วรรคสอง “ทายาทอาจเสียไปซึ่งสิทธิในมรดกได้แต่โดยบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น” กล่าวคือ ทายาทอาจเสียไปซึ่งสิทธิในการรับมรดกได้ตามกฎหมาย 2 ประการ คือ การเสียสิทธิตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งสามารถจำแนกได้ออกเป็น 4 ประการ คือ 1. การถูกจำกัดมิให้รับมรดก 2. การถูกตัด มิให้รับมรดก 3. การสละมรดก 4. การเสียสิทธิในการรับมรดกโดยผลของอายุความ และการเสียสิทธิตามกฎหมายอื่น เช่น ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย เป็นต้น ดังนั้น การกระทำใดที่อยู่นอกเหนือจากเหตุที่อาจทำให้ทายาทอาจเสียไป ซึ่งสิทธิในการรับมรดกตามกฎหมายดังกล่าวทายาทผู้นั้นย่อมมีสิทธิได้รับมรดกอยู่

2.4 หน้าที่ของบิดามารดาในการอุปการะเลี้ยงดูบุตร

หากต้องการที่จะทราบว่าบิดามารดาได้กระทำหน้าที่ของตนหรือไม่ต้องพิจารณาถึงความหมายของคำว่า “หน้าที่” เสียก่อน ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1564 ได้บัญญัติให้บิดามารดามีหน้าที่ ต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรผู้เยาว์ โดยมีลักษณะคล้ายกับบทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ที่ได้บัญญัติให้บิดามารดาทำหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

ตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น แต่ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง⁸

ส่วนคำว่า “**หน้าที่**” ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง กิจที่ต้องทำด้วย “**ความรับผิดชอบ**” คำว่าหน้าที่จึงมาพร้อมกับความรับผิดชอบ

หน้าที่ เป็นคำซึ่งถ่ายทอดนัยการผูกมัดหรือข้อผูกพันทางศีลธรรมต่อบางคนหรือบางสิ่ง เมื่อบุคคลตระหนักถึงหน้าที่ ทางทฤษฎีบุคคลนั้นจะผูกมัดตนเองกับการทำให้หน้าที่บรรลุโดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ของตนเองตรงแบบ “**ความต้องการความยุติธรรม เกียรติยศและชื่อเสียงผูกติด**” อย่างลึกซึ้งกับหน้าที่

ส่วนคำว่า “**อุปการะเลี้ยงดู**” มาจากคำว่า “**อุปการะ**” และ “**เลี้ยงดู**” โดยหลักแล้วการอุปการะเป็นการแสดงให้เห็นถึงลักษณะที่ต้องมีการรับผิดชอบต่อในเรื่องค่าใช้จ่ายจากการเลี้ยงดูบุตร ซึ่งนอกจากจะเป็นการรับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายแล้ว ในหน้าที่นี้ยังต้องมีลักษณะของการดูแลอบรมสั่งสอนรวมอยู่ด้วย ดังนั้น การอุปการะเลี้ยงดูจึงหมายความว่ารวมถึง การเลี้ยง ดูแล อบรมสั่งสอน และการออกค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูให้แก่บุตร นอกจากนั้นในการที่จะถือว่าบิดามารดาได้ทำหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายแล้วนั้น ยังต้องพิจารณาถึงการกระทำตาม “**ความสมควร**” ด้วย เนื่องจากตามหลักกฎหมายที่มีการบัญญัติถึงหน้าที่ของบิดามารดาไว้นั้น มีการกำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ต้องดำเนินการไปตามสมควร ซึ่งคำว่า “**ตามสมควร**” ที่กล่าวถึงนั้น กฎหมายได้มีหลักให้ศาลพิจารณาในกรณีการจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูโดยคำนึงถึงความสามารถของผู้มีหน้าที่ต้องให้ฐานะของผู้รับและพฤติการณ์แห่งกรณี ตามมาตรา 1598/38⁹

2.5 ความหมายของคำว่า บกพร่องต่อหน้าที่

คำว่า “**บกพร่อง**” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง ไม่ครบบริบูรณ์เท่าที่ควรมีควรเป็น

ความหมายของคำว่า “**บกพร่องต่อหน้าที่**” นั้น ในกฎหมายไทยอาจไม่ได้มีการบัญญัติถึงความหมายของคำว่า “**บกพร่องต่อหน้าที่**” ไว้โดยตรง แต่มีการบัญญัติหน้าที่ของบิดามารดา รวมถึงข้อห้ามของบิดามารดาไว้ในกฎหมายหลายฉบับด้วยกัน เมื่อพิจารณาจากหน้าที่ของบิดามารดาที่มีต่อบุตรในบทบัญญัติมาตรา 1564 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบกับหน้าที่และข้อห้ามของบิดามารดาที่มีต่อเด็ก ตามมาตรา 23 และมาตรา 25 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546¹⁰ รวมทั้งมาตรา 306 และมาตรา 307 ของประมวลกฎหมายอาญาซึ่งกำหนดให้การทอดทิ้งเด็กยังถือว่าเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาอีกด้วย¹¹

⁸ กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล พ.ศ.2554, ข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3.

⁹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1598/38.

¹⁰ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 23 และมาตรา 25.

¹¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 306 และมาตรา 307.

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันพบว่า ปัญหาการทอดทิ้งเด็กที่เกิดขึ้นในสังคมไทยนั้น สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการตั้งครมไม่พึงประสงค์ การตั้งครมโดยไม่ได้ทำการสมรส ปัญหาครอบครัวแตกแยกและทอดทิ้งบุตร บิดามารดาหย่าร้างกันภายหลังมีบุตรหรือครอบครัวมีฐานะยากจนไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรจึงทอดทิ้งเด็ก

กล่าวโดยสรุปได้ว่า คำว่า “**บกพร่องในหน้าที่**” จึงหมายความว่า การที่บิดามารดาไม่ให้การอุปการะเลี้ยงดู ไม่ได้มีการอบรมสั่งสอน หรือไม่ส่งเสริมการพัฒนาการของบุตร ตามสมควรแก่ฐานะานุรูปของบิดามารดา หรือต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำของสังคม ทำการทอดทิ้ง ละทิ้งเด็กไว้ ณ สถานที่ใด ๆ โดยไม่จัดให้มีการป้องกันดูแลสวัสดิภาพหรือให้การเลี้ยงดูที่เหมาะสม ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการขัดขวางการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็ก ปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่เป็นการเลี้ยงดูโดยมิชอบหรือการทำการละเมิดนั่นเอง

3. กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในการรับมรดกบุตรของบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่ในประเทศไทยและต่างประเทศ

3.1 กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในการรับมรดกบุตรของบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่ในประเทศไทย

กฎหมายมรดกของประเทศไทยไม่ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการเสียไปซึ่งสิทธิในการรับมรดกบุตรของบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่เอาไว้เป็นการเฉพาะ ส่งผลให้บิดามารดาดังกล่าวยังคงมีสิทธิในการรับมรดกของบุตรซึ่งตนได้บกพร่องต่อหน้าที่ อย่างไรก็ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1564 ได้บัญญัติให้บิดามารดามีหน้าที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรผู้เยาว์ โดยมีลักษณะคล้ายกับบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ที่ได้บัญญัติให้บิดามารดาทำหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแห่งท้องถิ่น แต่ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

3.2 กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในการรับมรดกบุตรของบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่ในต่างประเทศ

3.2.1 ประเทศเกาหลีใต้

เดิมทีประเทศเกาหลีใต้ได้มีการกำหนดเหตุแห่งการทำให้ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกเสียสิทธิตามกฎหมายซึ่งเดิมมี 5 ประการ แต่ในปัจจุบันประเทศเกาหลีใต้ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเหตุในการตัดมิให้รับมรดกตามกฎหมายแพ่งเกาหลีใต้ เป็นมาตรา 1004-2 แห่งประมวลแพ่งเกาหลีใต้ โดยมีข้อความว่า “บุคคลที่ละเมิดหน้าที่การเลี้ยงดูบุตรอย่างร้ายแรง เช่น ละเลยการเลี้ยงดูบุตรอย่างมาก แสดงความเกียจคร้านของบิดามารดา หรือก่ออาชญากรรม เช่น การทารุณกรรมหรือการล่วงละเมิด จะถูกตัดสิทธิจากการรับมรดกของบุตรคนดังกล่าวหากพิสูจน์ได้ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความจริง” เพื่อลงโทษผู้ที่ล้มเหลวในการทำหน้าที่ของบิดามารดา โดยกระทรวงยุติธรรมของประเทศเกาหลีใต้ได้มีการประกาศก่อนการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับ พ.ร.บ. การรับมรดก โดยระบุว่ามิวัตุประสงค์เพื่อจำกัดสิทธิในการรับมรดกของผู้รับมรดกหากละเลยหน้าที่ในการสนับสนุนหรือมีประวัติในทางที่ผิดต่อเจ้ามรดก

3.2.2 ประเทศสหรัฐอเมริกา

1. มลรัฐนิวยอร์ก

กฎหมายเกี่ยวกับการตัดสินใจในการรับมรดกบุตรของบิดามารดาที่บกพร่องต่อหน้าที่ในมลรัฐนิวยอร์กแห่งสหรัฐอเมริกา เมื่อบุคคลใดถึงแก่ความตายโดยปราศจากการทำพินัยกรรมที่มีผลบังคับใช้ กรณีเช่นนี้ ทรัพย์มรดกของผู้ตายจะถูกแบ่งสรรตามเงื่อนไขของกฎหมายว่าด้วยการแบ่งมรดก กล่าวคือ Estates, Powers & Trusts (EPTL) โดยในหมวดที่ 4-1.1 เรื่อง “การสืบมรดกและหลักการแบ่งมรดกของเจ้ามรดก” ซึ่งบัญญัติให้การพิจารณาลำดับบุคคลที่มีสิทธิได้รับส่วนแบ่งในมรดกเอาไว้ใน New York Consolidated Laws 2013 Estates, Powers & Trusts (EPTL)¹² ซึ่งเป็นการจัดลำดับและส่วนแบ่งมรดกตามความสำคัญของทายาทผู้รับมรดก ในมาตรา 4-1.1 ของ EPTL จะควบคุมการแบ่งมรดก เมื่อบุคคลใดเสียชีวิตโดยไม่มีคู่สมรสหรือบุตร ทายาทผู้รับมรดกของเขาคือบิดาและมารดา อย่างไรก็ตาม ภายใต้มาตรา 4-1.4 ของ EPTL เรื่อง “การตัดสินใจของบิดามารดาที่จะรับส่วนแบ่งทรัพย์สินในกองมรดกของบุตร” มีผลให้บิดามารดาสามารถถูกกำจัดไม่ได้รับส่วนแบ่งของตนในกองมรดกของเจ้ามรดกได้ ดังนี้

1. หากเป็นบิดามารดาที่ล้มเหลวในหน้าที่หรือปฏิเสธที่จะจัดหาการอุปการะบุตรหรือละทิ้งบุตรในขณะที่เป็นผู้เยาว์ กล่าวคือ ในขณะที่อายุไม่ถึง 21 ปีบริบูรณ์ ดังนั้น หากบิดามารดาไม่ทำหน้าที่บิดามารดาในการเลี้ยงดูอุปการะบุตร เช่นนั้น เขาหรือเธออาจสูญเสียสิทธิในการรับมรดกของบุตรได้
2. ในกรณีที่บิดาหรือมารดาถูกศาลพิพากษาให้สิทธิของบิดามารดาบุตรของบุคคลนั้นสิ้นสุดลง
3. หากบิดามารดากลับมาทำหน้าที่อันเป็นการฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรก่อนที่บุตรจะถึงแก่ความตายสามารถกลับมามีสิทธิในการรับมรดกได้

2. มลรัฐนอร์ทแคโรไลนา

บุคคลทุกคนของทุกรัฐมีโอกาสที่จะทำพินัยกรรมเพื่อเป็นการจัดการแบ่งทรัพย์สินของตนแก่ผู้อื่นหลังจากที่ตนเสียชีวิตไป เนื่องจากการแบ่งมรดกของผู้ถึงแก่ความตายเป็นเรื่องสำคัญมากที่จะต้องมีการจัดแบ่งทรัพย์สินอย่างมีระเบียบและเป็นธรรมหลังจากมีผู้เสียชีวิต ดังนั้น ในแต่ละมลรัฐจึงได้สร้าง “หลักเกณฑ์การแบ่งมรดกกรณีเจ้ามรดกไม่มีพินัยกรรม” สำหรับการแก้ไขปัญหาในการแบ่งทรัพย์สินมรดกผู้เสียชีวิตที่ไม่ได้ทำพินัยกรรมหรือไม่มีการแสดงเจตจำนงสุดท้ายเอาไว้ขึ้นมา

กฎหมายที่ควบคุมว่าใครจะได้รับทรัพย์สินของบุคคลที่ถึงแก่ความตายโดยไม่มีพินัยกรรมไว้เรียกว่า Intestacy statutes ในมลรัฐนอร์ทแคโรไลนาเรียกว่า North Carolina Intestate Succession Act. ซึ่งเป็นกฎหมายที่วางหลักเกณฑ์ในการแบ่งทรัพย์สินมรดกของเจ้ามรดกที่ไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ให้แก่ทายาทของเจ้ามรดก โดยเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ไม่สามารถยืดหยุ่นได้ ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายนี้จึงไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการของใครเป็นสำคัญ แต่เป็นการวางหลักเกณฑ์อย่างเป็นมาตรฐานสำหรับทุกคน

¹² Estates, Powers & Trusts (EPTL) New York Consolidated Laws 2013.

Article 4 - DESCENT AND DISTRIBUTION OF AN INTESTATE ESTATE.

กฎหมายเกี่ยวกับการตัดสินใจในการรับมรดกบุตรของบิดามารดาที่บกพร่องต่อหน้าที่ในมลรัฐนอร์ทแคโรไลนาแห่งประเทศสหรัฐอเมริกาได้แก่ พระราชบัญญัติการสืบทอดมรดก (The Intestate Succession Act) เมื่อบุคคลใดเสียชีวิตโดยปราศจากการแสดงเจตจำนงหรือพินัยกรรมไว้ กล่าวคือ เมื่อบุคคลนั้นเสียชีวิตลงทรัพย์สินของบุคคลนั้นจะถูกแบ่งตาม “พระราชบัญญัติการสืบทอดมรดก” ซึ่งมีการบัญญัติไว้ในบทที่ 29 ของกฎหมายทั่วไปของมลรัฐนอร์ทแคโรไลนา (North Carolina General Statutes)

พระราชบัญญัติการสืบทอดมรดก บทที่ 31A ข้อ § 31A-2 กฎหมายจำกัดสิทธิในการรับมรดก การจำกัดสิทธิของบิดามารดาในการรับมรดก¹³ บัญญัติว่า “บิดามารดาคนใดที่จงใจละทิ้งการอบรมดูแลและอุปการะเลี้ยงดูบุตรของตน ย่อมสูญเสียสิทธิในการสืบมรดกในส่วนใดๆ ของทรัพย์สินสมบัติของบุตรและสิทธิทั้งปวงในการจัดการมรดกของบุตร เว้นแต่

(1) เมื่อบิดามารดาผู้ละทิ้งได้กลับมาดูแลและอุปการะเลี้ยงดูอย่างน้อยหนึ่งปีก่อนที่บุตรจะเสียชีวิต และดูแลต่อไปจนกว่าบุตรจะเสียชีวิต หรือ

(2) เมื่อบิดามารดาถูกเพิกถอนสิทธิในการดูแลบุตรของตนภายใต้คำสั่งของศาล และบิดามารดาได้ปฏิบัติตามคำสั่งทั้งหมดของศาลที่ให้ค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรเป็นสำคัญ”

สิทธิของบิดามารดาในการรับมรดกจากบุตรนั้น ไม่ใช่สิทธิที่ไม่มีเงื่อนไข ภายใต้ N.C.G.S. § 31A-2 บิดามารดาที่จงใจละทิ้งการอุปการะเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนบุตรของตนจะสูญเสียสิทธิทั้งหมดในการพิสูจน์การสืบทอดในส่วนแบ่งจากกองมรดกของบุตร

แม้ว่าบิดามารดาอาจจงใจละทิ้งบุตร แต่บิดามารดาอาจยังคงรับช่วงต่อจากบุตรได้หากบิดามารดาสามารถแสดงให้เห็นถึงการกระทำที่เป็นช้อยกเว้นได้ ซึ่งกฎหมายได้ระบุช้อยกเว้นเอาไว้ 2 ข้อ คือ 1. หากบิดามารดาผู้ทอดทิ้งบุตรได้กลับมาดูแลและอุปการะเลี้ยงดูบุตรอย่างน้อยหนึ่งปีก่อนที่บุตรจะอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ ไปจนกว่าบุตรจะเสียชีวิต 2. หากบิดามารดาถูกยึดอำนาจปกครองบุตรของตนภายใต้คำสั่งของศาล และบิดามารดาได้ปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรเป็นสำคัญ

4. ปัญหากฎหมายมรดกกรณีสิทธิในการรับมรดกของบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่

กฎหมายครอบครัวและมรดกนั้นเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 ซึ่งผ่านมากกว่า 90 ปีแล้ว เมื่อรูปแบบความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงไป สภาพปัญหาครอบครัวก็อาจมีการเปลี่ยนไปเช่นกัน โดยเห็นได้จากปัญหาครอบครัวที่ทำให้เด็กถูกทอดทิ้ง ละเลย ถูกปฏิบัติโดยไม่ชอบธรรมจากบิดาหรือมารดา ผู้ซึ่งควรเป็นผู้ทำหน้าที่คุ้มครอง ปกป้อง อุปการะเลี้ยงดูเสียเอง เช่นนี้แล้วบุคคลเหล่านั้นจะใช้ชีวิตผ่านช่วงวัยเยาว์ที่จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือมาได้อย่างยากลำบากเพียงใด เมื่อบุคคลถึงแก่ความตาย หากผู้ตายเคยถูกละเลย ทอดทิ้ง หรือถูกปฏิบัติจากบิดามารดาโดยไม่ชอบธรรม แต่บิดามารดาซึ่งเป็นผู้กระทำการดังกล่าวกลับเป็นผู้มีสิทธิในการรับมรดกของผู้ตายตามกฎหมายที่มีในปัจจุบัน ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าการใช้การตีความเช่นนั้น

¹³ North Carolina General Statutes.

Chapter 31A. Acts Barring Property Rights Article 2 - Parents.

เป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายมรดก เนื่องจากการที่บิดามารดาเป็นทายาทซึ่งมีกฎหมายกำหนดหน้าที่เอาไว้เป็นการเฉพาะว่าต้องทำการอุปการะเลี้ยงดูบุตรผู้เยาว์ แต่เมื่อบิดามารดาไม่มีการทำหน้าที่ดังกล่าว จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติกฎหมายเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอีกทั้งต้องสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ยกตัวอย่างเช่น นาย ก. และ นาง ข. สามิภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายมีบุตรร่วมกันคือ เด็กหญิง A นาย ก. มีพฤติกรรมชอบทำร้ายทุบตีบุตรสาวของตนอยู่เรื่อยมา ตั้งแต่ยังเป็นเด็ก ส่วนนาง ข. ดิดการพำนังจึงนำเด็กหญิง A ไปไว้ที่นางหนึ่ง ซึ่งเป็นยายของเด็กหญิง A เลี้ยงดู ในขณะที่เด็กหญิง A อายุ 8 ขวบ แล้วไม่เคยติดต่อ ส่งเสียเลี้ยงดูอีกเลย กรณีนี้หากเด็กหญิง A เติบโตขึ้นภายใต้การเลี้ยงดูของนางหนึ่ง และได้เสียชีวิตไปโดยก่อนตายนางสาว A ไม่ได้ทำพินัยกรรมเอาไว้ กรณีนี้ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งบัญญัติให้มรดกตกของเจ้ามรดกอันได้แก่ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตายตลอดทั้งสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่อกฎหมายของเจ้ามรดก¹⁴ ดังนั้น เมื่อนางสาว A ไม่ได้ทำพินัยกรรมไว้ก่อนมรดกจึงตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมตามลำดับที่กฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรา 1629 ว่า ทายาทโดยธรรมมีหลักลำดับเท่านั้น¹⁵ หากทายาทลำดับก่อนยังมีชีวิตอยู่ทายาทลำดับถัดลงไปไม่มีสิทธิในทรัพย์มรดกของผู้ตายเลย¹⁶ จะเห็นได้ว่าปัจจุบันผู้มีสิทธิในการรับมรดกของผู้ตายต้องเป็นทายาทตามกฎหมาย ซึ่งอาจเป็นทายาทตามพินัยกรรมหรือทายาทโดยธรรมเท่านั้น แม้ว่ากฎหมายจะกำหนดกรณีที่ทายาทอาจเสียสิทธิในการรับมรดกไว้ แต่กรณีที่บิดามารดากระทำโดยไม่ชอบต่อบุตรดังกรณี นาย ก. ทำร้ายทุบตีบุตรสาวของตน ส่วนนาง ข. ซึ่งดิดการพำนังจึงนำเด็กหญิง A ไปทิ้งไว้ให้ยายเลี้ยงแล้วไม่เคยให้การอุปการะเลี้ยงดูอีกเลย นั้น ไม่เข้าเงื่อนไขกรณีที่ทำให้เสียสิทธิในการรับมรดกตามกฎหมาย ต่อมาเมื่อนางสาว A ถึงแก่ความตาย มรดกก็ตกทอดแก่บิดาและมารดาในฐานะทายาทโดยธรรม ส่วนนางหนึ่งซึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูนางสาว A ตามกฎหมายกลับไม่มีสิทธิได้รับมรดกเนื่องจากเป็นทายาทลำดับถัดลงไปตามกฎหมายมรดกซึ่งได้แบ่งลำดับของทายาทไว้ โดยเป็นการสันนิษฐานว่าบุคคลตามลำดับดังกล่าว เป็นผู้มีความสนิทชิดเชื้อกับเจ้ามรดกที่จะมารับช่วงดูแลทรัพย์สินของเจ้ามรดก แต่ในข้อเท็จจริงตามตัวอย่างที่ยกขึ้นมานั้น เมื่อบิดามารดาเป็นทายาทในลำดับที่จะได้รับมรดกก่อนทายาทลำดับอื่น ซึ่งบิดามารดายังมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องอุปการะเลี้ยงดูให้การศึกษาแก่บุตรผู้เยาว์ด้วย แต่กลับไม่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวโดยการไม่อุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ปกป้องดูแล หรือได้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อบุตรผู้เยาว์ บิดามารดาดังกล่าวสมควรได้รับมรดกของผู้ตายหรือไม่ ในทางกลับกันถ้าหากปัจจุบันในประเทศไทยมีบทบัญญัติที่ทำให้บิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่เสียสิทธิในการรับมรดกของบุตรซึ่งตนได้บกพร่องต่อหน้าที่นั้น การตกทอดของกองมรดกก็จะตกทอดไปสู่ทายาทในลำดับถัดไป เมื่อกฎหมายมรดกของไทยไม่มีบทบัญญัติที่สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีที่บิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่เพื่อให้สูญเสียสิทธิในการรับมรดกได้เป็นการเฉพาะ ยิ่งไปกว่านั้นบิดาหรือมารดาดังกล่าวยังคงมีสิทธิได้รับมรดก โดยไม่มีผลกระทบใดๆทางกฎหมาย จากการกระทำความผิดของบิดามารดา ในขณะที่ทายาทลำดับถัดไปไม่มีบทบัญญัติกฎหมายที่ได้

¹⁴ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1599 และมาตรา 1600.

¹⁵ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1635.

¹⁶ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1630.

กำหนดหน้าที่เอาไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งเป็นปัญหาการใช้กฎหมายมรดกที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของการร่างกฎหมายมรดกที่ต้องการให้ทรัพย์สินของผู้ตายได้ตกทอดไปยังญาติที่สามารถไว้วางใจได้ดูแลทรัพย์สินของเจ้ามรดกต่อไป นอกจากนี้หากพิจารณาสิทธิของบิดามารดาในเรื่องการแบ่งมรดกจะเห็นว่า บิดามารดามีสิทธิเหนือกว่าทายาทลำดับอื่นในการได้รับส่วนแบ่งของมรดก อันเป็นข้อยกเว้นของหลักญาติสนิทตัดสิทธิญาติห่าง ซึ่งโดยหลักแล้วหากทายาทลำดับก่อนยังมีชีวิตอยู่ ทายาทลำดับถัดลงไปย่อมไม่มีสิทธิในส่วนแบ่งมรดก เช่น ในกรณีที่มีทายาทลำดับที่หนึ่ง หรือ ทายาทประเภทคู่สมรสของเจ้ามรดกยังมีชีวิตอยู่ กฎหมายก็ยังให้สิทธิบิดามารดาในการได้รับส่วนแบ่งจากกองมรดกของเจ้ามรดก

เมื่อพิจารณาถึงกฎหมายมรดกในประเทศเกาหลีใต้ ที่มีการกำหนดกฎเกณฑ์ในการจัดสรรปันส่วนทรัพย์สินมรดกของเจ้ามรดกให้แก่ทายาทโดยพิจารณาถึงลำดับความใกล้ชิดทางสายเลือดและมีบุญคุณต่อกันเป็นสำคัญ¹⁷ กฎหมายแพ่งของประเทศเกาหลีใต้นั้นได้ถูกบัญญัติขึ้นมาเป็นระยะเวลายาวนานเช่นเดียวกับประเทศไทย โดยประเทศเกาหลีใต้มีความเชื่อว่าครอบครัวคือสิ่งสำคัญ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับประเทศไทย ทั้งสภาพสังคมและวัฒนธรรม เป็นประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Civil Law) เป็นเพียงหนึ่งเดียวของประเทศในทวีปเอเชียที่มีการบัญญัติกฎหมายมรดกถึงกรณีการตัดสิทธิในการรับมรดกของบิดาหรือมารดาด้วยเหตุเป็นผู้ไม่มีคุณสมบัติที่สมควรจะได้รับมรดกของบุตรซึ่งตนเป็นผู้บกพร่องต่อหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูในขณะที่บุตรเป็นผู้เยาว์ ในอดีตสังคมครอบครัวชาวเกาหลีใต้มีความเชื่อเรื่องบุญคุณระหว่างกัน และครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ บุตรจึงมีหน้าที่ต้องตอบแทนบุญคุณของบิดามารดา และวงศ์ตระกูล แม้ว่าหลังจากที่ตายไปแล้ว การที่บิดามารดาได้รับทรัพย์สินที่เป็นมรดกของบุตรที่ถึงแก่ความตายก่อนเป็นส่วนหนึ่งของหน้าที่ในการตอบแทนบุญคุณของบิดามารดาเดิมที่เกาหลีใต้มีบทบัญญัติที่เป็นการทำให้ทายาทผู้รับมรดกเสียสิทธิในการรับมรดกตามกฎหมายกฎหมายแพ่งเกาหลีใต้ มาตรา 1004¹⁸ ได้ใน 5 กรณี ได้แก่ 1. ข่าหรือพยายามฆ่าเจ้ามรดกหรือผู้มีสิทธิได้รับมรดกอื่นๆ โดยเจตนา 2. ทำร้ายเจ้ามรดก 3. ขัดขวางการทำงานหรือเพิกถอนพินัยกรรมด้วยการฉ้อฉลหรือข่มขู่ 4. ฉ้อฉลหรือข่มขู่ให้เจ้ามรดกทำพินัยกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก 5. กระทำการปลอมแปลง ทำลาย หรือปกปิดพินัยกรรมของเจ้ามรดก กฎหมายแพ่งเกาหลีใต้มีการตัดสิทธิบุคคลที่กระทำผิดต่อเจ้ามรดก อันเป็นการตัดสิทธิไปโดยอัตโนมัติโดยไม่จำเป็นต้องมีการพิจารณาคดี ต่อมาเกิดกรณีกับ คู ฮารา¹⁹ ซึ่งถึงแก่ความตายโดยไม่ได้มีการทำพินัยกรรมไว้ ต่อมามารดาของคู ฮารา ที่ได้ทอดทิ้งไปตั้งแต่ยังเด็กได้กลับมาใช้สิทธิในการรับมรดกตามส่วนที่มีในฐานะทายาทโดยธรรม ทำให้พี่ชายของ คู ฮารา ต่อสู้ในประเด็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของมารดาในการอุปการะเลี้ยงดูในขณะที่ คู ฮารา เป็นผู้เยาว์ แต่กลับมาขอรับส่วนแบ่งมรดกในวันที่เสียชีวิตไปแล้ว ซึ่งในขณะนั้น

¹⁷ นภดล ขาดิประเสริฐ, “ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในวัฒนธรรมเกาหลี (บทความวิชาการ),” มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

¹⁸ Korean Civil Act Article 1004 (Cause Whereby Inheritor becomes Disqualified)

¹⁹ Ilsa Chan, “Goo Hara Act Passed by South Korea’s Cabinet, Will Prevent Parents Who Neglected Their Kids from Claiming Inheritance,” (1 Stars Avenue, Singapore: Mediacorp Press Ltd, 2021), สืบค้นเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2565, จาก <https://www.todayonline.com/8days/sceneandheard/entertainment/goo-hara-act-passed-southkoreas-cabinet-will-prevent-parents-who>

ประเทศเกาหลีใต้ยังไม่มีบทบัญญัติที่เป็นการตัดสิทธิทายาทโดยธรรมซึ่งล้มเหลวในการปฏิบัติหน้าที่ต่อครอบครัว เนื่องจากการตัดสิทธิในการรับมรดกมีเฉพาะในเรื่องการก่ออาชญากรรมที่ผิดจริยธรรมต่อเจ้ามรดกเท่านั้น ส่วนการกระทำอื่นที่ไม่ได้จัดประเภทไว้ในกฎหมาย ไม่ถือเป็นเหตุผลที่จะตัดสิทธิในการรับมรดกของทายาทได้ แต่ในขณะนั้น มีหลักการพิจารณาเพื่อใช้ดุลพินิจในการแบ่งมรดกให้ทายาทผู้ที่ให้การสนับสนุนแก่เจ้ามรดกให้ มีสิทธิได้รับส่วนแบ่งในกองมรดกมากกว่าทายาทที่ไม่ได้ให้การสนับสนุนเจ้ามรดกไว้ ต่อมาจึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายแพ่ง มาตรา 1004-2 โดยการบัญญัติให้ “...บุคคลที่ละเมิดหน้าที่การเลี้ยงดูบุตรอย่างร้ายแรง เช่น ละเลย การเลี้ยงดูบุตรอย่างมาก แสดงความเกียจคร้านของผู้ปกครอง หรือก่ออาชญากรรม เช่น การทารุณกรรมหรือการล่วงละเมิด จะถูกตัดสิทธิจากการรับมรดกของบุตรคนดังกล่าวหากพิสูจน์ได้ว่าการกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความจริง” เพื่อจำกัดสิทธิในการรับมรดกของบิดามารดา หากละเลยหน้าที่ในการสนับสนุนหรือกระทำความผิดต่อเจ้ามรดก ด้วยสภาพสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับกฎหมายที่มีอยู่ในประเทศเกาหลีใต้ยังไม่เพียงพอต่อการใช้บังคับกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ดังเช่นกรณีของ คูฮารา ท้ายที่สุดประเทศเกาหลีก็ได้มีการแก้ไขกฎหมายแพ่งให้มีบทบัญญัติในการตัดสิทธิทายาทที่เป็นบิดามารดาไว้เป็นการเฉพาะ โดยบทบัญญัติกฎหมายมีเจตนารมณ์ในการเป็นที่ยึดครองสิทธิของเจ้ามรดกที่เคยได้รับการปฏิบัติที่ไม่ดีจากบิดามารดาในขณะที่เป็นผู้เยาว์ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาทางโครงสร้างปัญหาในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป

ผู้เขียนขอยกตัวอย่างกรณีประเทศสหรัฐอเมริกาอีกประเทศหนึ่งมาศึกษาเพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างในประเด็นกฎหมายมรดกเนื่องจากเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา แตกต่างกับสภาพสังคม วัฒนธรรมของไทย และในฐานะที่เป็นประเทศที่ไม่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (Common Law) ซึ่งมีการบังคับใช้กฎหมายที่เป็นการตัดสิทธิบิดามารดาที่บกพร่องต่อหน้าที่การเลี้ยงดูบุตรไม่ให้ได้รับมรดกของบุตรที่ตนละเลยมาก่อน

มลรัฐนิวยอร์ก เป็นหนึ่งในมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกาที่ให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิเสรีภาพในการแสดงเจตนา ทำให้พลเมืองในรัฐมีอิสระในการแสดงเจตนาของตนได้อย่างมีเสรีภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของทรัพย์สินบุคคลสามารถแสดงเจตนาทำพินัยกรรมไว้เพื่อแบ่งปันทรัพย์สินของตนได้เสมอ แต่หากมีการตายโดยที่เจ้ามรดกไม่ได้มีการทำพินัยกรรมไว้ เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับมรดกเกิดขึ้น รัฐจึงสามารถนำกฎหมายซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งมรดกในกรณีที่ผู้ตายไม่มีพินัยกรรมมาใช้บังคับเพื่อจัดการทรัพย์สินมรดกต่อไป กฎหมายมรดกมีเจตนารมณ์ในการจัดการแบ่งทรัพย์สินมรดกให้แก่ทายาทของผู้ตายโดยเท่าเทียมกัน เพื่อให้เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว จึงไม่สามารถใช้ความรู้สึกส่วนตัวมาเปลี่ยนแปลงผลของบทบัญญัติได้ และเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคมส่วนรวม โดยมลรัฐนิวยอร์กแห่งประเทศสหรัฐอเมริกามีหลักการทั่วไปว่า ไม่มีบุคคลใดจะได้รับประโยชน์จากความฉ้อฉลหรือความผิดของตนเอง ซึ่งมาจากคดี Riggs v. Palmer ในปี 1889²⁰ ดังนั้น ในมลรัฐนิวยอร์กจึงมีการบัญญัติกฎหมายมรดกกว่าด้วยการรับมรดกของบุตรโดยบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่ เพื่อยึดครองสิทธิของบุคคลที่ถูกทอดทิ้ง ไม่อุปการะ และไม่ให้การดูแลในขณะเป็นผู้เยาว์เอาไว้เป็นการเฉพาะในกรณีที่ผู้ตายซึ่งเป็นบุตรที่เคยถูกทอดทิ้งถึงแก่ความตายโดยไม่ได้อำนาจพินัยกรรมไว้

²⁰ Riggs v. Palmer, 115 N.Y. 506.

ภายใต้มาตรา 4-1.4 ของกฎหมาย Estates, Powers & Trusts (EPTL) 2013 โดยการกำจัดสิทธิของบิดามารดาที่จะได้รับส่วนแบ่งทรัพย์สินในกองมรดกของบุตร มีผลให้บิดามารดาสามารถถูกกำจัดไม่ให้มีสิทธิรับส่วนแบ่งของตนในกองมรดกของเจ้ามรดกได้ หากเป็นบิดามารดาที่ล้มเหลวในหน้าที่หรือปฏิเสธที่จะจัดการอุปการะบุตรหรือละทิ้งบุตรในช่วงวัยที่ยังเด็ก กล่าวคือ อายุไม่ถึง 21 ปีบริบูรณ์ ดังนั้น หากบิดามารดาไม่ทำหน้าที่บิดามารดาในการเลี้ยงดูอุปการะบุตร เช่นนั้น เขาหรือเธออาจสูญเสียสิทธิในการรับมรดกของบุตรได้ หรือในกรณีที่บิดาหรือมารดาถูกศาลพิพากษาให้สิทธิของบิดามารดาบุตรของบุคคลนั้นสิ้นสุดลง หรือหากบิดามารดาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการฟื้นฟูความสัมพันธ์กับบุตร กรณีนี้เป็นที่ชัดเจนโดยข้อเท็จจริงซึ่งสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมโดยรวมของบิดามารดาในการสนับสนุน การดูแล และการเลี้ยงดูบุตร

ส่วนมลรัฐนอร์ทแคโรไลนาเป็นมลรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกาเช่นเดียวกับมลรัฐนิวยอร์ก ซึ่งมีการบัญญัติกฎหมายมรดกเพื่อใช้บังคับภายในเขตการปกครองของตนเองโดยเฉพาะ โดยการบัญญัติกฎหมายในเรื่องมรดกของมลรัฐนอร์ทแคโรไลนานั้น มีเจตนารมณ์ในการแบ่งทรัพย์สินมรดกของผู้ตายซึ่งไม่มีพินัยกรรมในกรณีที่บิดาหรือมารดาซึ่งเป็นผู้มีสิทธิในการรับมรดกได้ทอดทิ้งหรือไม่อุปการะในขณะที่บุตรยังเป็นผู้เยาว์ เมื่อบิดาหรือมารดาไม่ทำหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบุตรในช่วงเวลาที่เป็นผู้เยาว์จึงถูกตัดสิทธิในการรับมรดกของบุตร เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของเจ้ามรดกที่เคยถูกทอดทิ้งจากบิดามารดาในกฎหมาย North Carolina General Statutes ซึ่งมีการบัญญัติไว้ใน บทที่ 31A ข้อ § 31A-2²¹ โดยมีหลักว่า บิดามารดาที่จงใจละทิ้งการอุปการะเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนบุตรของตน จะสูญเสียสิทธิทั้งหมดในการพิสูจน์การสืบทอดในส่วนใดๆ ของมรดกของบุตร แม้ว่าบิดามารดาอาจจงใจละทิ้งบุตร แต่บิดามารดาอาจยังคงมีสิทธิรับมรดกของบุตรได้หากบิดามารดาสามารถแสดงให้เห็นถึงการกระทำที่เป็นข้อยกเว้นได้ ซึ่งกฎหมายได้ระบุข้อยกเว้นเอาไว้ 2 ข้อ คือ 1. หากบิดามารดาผู้ทอดทิ้งบุตรได้กลับมาดูแลและอุปการะเลี้ยงดูบุตรอย่างน้อยหนึ่งปีก่อนที่บุตรจะมีอายุครบสิบแปดปีบริบูรณ์ไปจนกว่าบุตรจะเสียชีวิต 2. หากบิดามารดาถูกยึดอำนาจปกครองบุตรของตนภายใต้คำสั่งของศาลและบิดามารดาได้ปฏิบัติตามคำสั่งศาลในการจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรเป็นสำคัญ

4.1 การกำจัดสิทธิบิดามารดาฐานเป็นผู้บกพร่องต่อหน้าที่และการได้รับสิทธิกลับคืน

ในปัจจุบันกฎหมายมรดกของประเทศไทย ทายาทผู้มีสิทธิได้รับมรดกอาจเสียสิทธิในการรับมรดกได้ด้วยการถูกกำจัด ตัด หรือได้ละสิทธิในการรับมรดกเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงเห็นว่า ควรมีการแก้ไขให้มีบทกฎหมายที่อาศัยหลักจากหน้าที่ของบิดามารดาทำให้บิดามารดาเสียสิทธิในการรับมรดกของบุตร โดยลักษณะของการจำกัดสิทธิในการรับมรดกกรณีเป็นบิดามารดาที่บกพร่องต่อหน้าที่เป็นการเฉพาะ ซึ่งตามกฎหมายของไทยก็ได้มีบทบัญญัติหน้าที่ของบิดามารดาเอาไว้โดยเฉพาะ แต่ไม่มีการบัญญัติถึงผลของการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่เอาไว้ ทำให้บิดามารดาเป็นผู้มีสิทธิในการรับมรดกแม้ว่าจะบกพร่องต่อหน้าที่ก็ตาม

4.1.1 การเพิ่มบทกำจัดสิทธิบิดามารดาฐานเป็นผู้บกพร่องต่อหน้าที่

ตามกฎหมายมรดกได้กำหนดเหตุที่ทำให้ทายาทเสียสิทธิในการรับมรดกของไทยนั้นมีอยู่ด้วยกัน 4 ประการ โดยมีลักษณะต่างกันไป จากการพิจารณาหลักในการทำให้บิดามารดาผู้บกพร่องต่อหน้าที่เสียสิทธิในการรับ

²¹ North Carolina General Statutes Chapter 31A.

มรดกนั้น ผู้เขียนเห็นว่าควรใช้หลักการกำจัดสิทธิเนื่องจากบิดามารดามีหน้าที่โดยเฉพาะตามกฎหมาย เมื่อบิดามารดาไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงควรถูกพิจารณาให้ไม่มีสิทธิในการรับมรดกโดยการถูกกำจัดฐานเป็นบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่อันเป็นการเฉพาะ คล้ายกับหลักการกำจัดสิทธิฐานเป็นทายาทที่ปิดบัง ยักยักทรัพย์มรดกโดยฉ้อฉล ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1605 เนื่องจากการพิจารณาถึงเหตุผลในการคุ้มครองมรดกของบุตรที่ได้รับการปฏิบัติโดยมิชอบจากบิดามารดา และไม่ใช่กรณีที่เป็นการกระทำความผิดในลักษณะเช่นเดียวกับการถูกกำจัดฐานเป็นผู้ไม่สมควรตามมาตรา 1606

จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องของประเทศเกาหลีใต้และประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า มีการกำหนดให้บิดามารดาที่บกพร่องต่อหน้าที่นั้นต้องถูกตัดสิทธิในการรับมรดก เนื่องจากประเทศเกาหลีใต้และประเทศสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติถึงเหตุแห่งการทำให้ทายาทมีสิทธิในการรับมรดกเอาไว้ในรูปแบบการตัดทายาทไม่ให้ได้รับมรดกเพียงวิธีเดียว ต่างจากกฎหมายของไทยที่มีการแบ่งเป็นการตัดและการกำจัดทายาทไม่ให้ได้รับมรดก เมื่อพิจารณาถึงเงื่อนไขและเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว ผู้เขียนมีความเห็นว่า เพื่อแก้ปัญหาความไม่เพียงพอของกฎหมายมรดกที่มีอยู่ในปัจจุบัน ประเทศไทยจึงควรมีการบัญญัติเหตุแห่งการกำจัดทายาทไม่ให้ได้รับมรดกในฐานะเป็นบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่ขึ้นเป็นการเฉพาะเพิ่มเติมจากเหตุในการทำให้ทายาทผู้รับมรดกเสียสิทธิในการรับมรดกที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยการเพิ่มเติมเป็นมาตรา 1605/1

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่า ควรมีการบัญญัติกฎหมายมรดกของประเทศไทยเพิ่มเติม เพื่อคุ้มครองทรัพย์สินและเพื่อให้เป็นไปตามเจตนาของเจ้ามรดกและมีผลเป็นการจำกัดสิทธิบิดามารดาที่บกพร่องต่อหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ปกป้องดูแล หรือกระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายต่อบุตรผู้เยาว์ ไม่ให้มีสิทธิได้รับมรดกในฐานะทายาทโดยธรรมซึ่งเป็นการไม่ทำหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดไว้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายมรดกตามหลักญาติสนิทตัดสิทธิญาติห่าง รวมถึงก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อเจ้ามรดกและทายาทลำดับถัดไปซึ่งควรมีสิทธิได้รับมรดก

4.1.2 การกลับมามีสิทธิในการรับมรดกของบุตรโดยบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่

ในประเด็นการได้สิทธิในการรับมรดกกลับคืนมานั้น แม้ว่าบิดาหรือมารดาที่มีความบกพร่องต่อหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูบุตรซึ่งตามเงื่อนไขของกฎหมายและเมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์ในการพิสูจน์ได้ว่าเป็นผู้บกพร่องต่อหน้าที่ซึ่งส่งผลให้เสียสิทธิในการรับมรดกบุตรที่ตนได้ทอดทิ้งไปแล้ว แต่บิดาหรือมารดานั้นก็อาจกลับมามีสิทธิในการรับมรดกของบุตรได้ หากได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของกฎหมายที่กำหนดให้ปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหากบุคคลนั้นได้รับการให้อภัยจากเจ้ามรดก ซึ่งการได้สิทธิในการรับมรดกกลับคืนมาเป็นสิ่งที่กฎหมายได้วางหลักเอาไว้เพื่อให้มีทางแก้ปัญหาการที่บิดามารดาผู้ซึ่งมีการกระทำในลักษณะการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของการเป็นบิดามารดาที่ต้องกระทำ เพราะว่า บางกรณีที่บิดามารดาไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูบุตรในขณะที่เป็นผู้เยาว์ได้นั้น อาจเกิดขึ้นด้วยความจำเป็นบางประการ เช่น มีปัญหาด้านการเงินต้องไปทำงานห่างไกล ไม่มีเวลาเลี้ยงดูบุตร จึงนำบุตรไปฝากไว้ให้ญาติเลี้ยง ปัญหาด้านสุขภาพ หรือกรณีอื่นๆ แม้ว่าบิดาหรือมารดาอาจถูกทำให้เสียสิทธิในการรับมรดกของบุตรไปแล้ว แต่กฎหมายก็ยังเปิดโอกาสให้ทายาทที่เสียสิทธิไป สามารถกลับมามีสิทธิในการรับมรดกของบุตรได้

โดยกฎหมายแพ่งของประเทศเกาหลีใต้มีบัญญัติไว้ในมาตรา 1004-3 “...ให้ทายาทผู้รับมรดกที่เสียสิทธิในการรับมรดกได้สิทธิของตนกลับคืนมาหากได้รับการให้อภัยจากเจ้ามรดก...”

ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาบัญญัติไว้ในกฎหมายของมลรัฐนอร์ทแคโรไลนา 4-1.1 Estates, Powers & Trusts (EPTL) หากมีการฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรก่อนที่บุตรจะถึงแก่ความตายสามารถกลับมามีสิทธิในการรับมรดกได้ และกฎหมายแห่งมลรัฐนอร์ทแคโรไลนา ก็มีบทบัญญัติ North Carolina General Statutes § 31A-2(2). “...หากผู้ทอดทิ้งได้กลับมาอุปการะเลี้ยงดูอย่างน้อยหนึ่งปีก่อนที่บุตรจะเสียชีวิตและกระทำต่อไปจนกว่าบุตรจะเสียชีวิต หรือหากตนถูกยกเลิกอำนาจปกครองบุตรโดยคำสั่งของศาลที่มีเขตอำนาจศาล และบิดามารดาได้ปฏิบัติตามคำสั่งศาลทุกข้อ ที่สำคัญต้องให้ค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร...”

สำหรับในประเทศไทยการที่ทายาทถูกกำจัดไม่ให้ได้รับมรดกฐานเป็นผู้ไม่สมควรตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1606 วรรคสอง บัญญัติว่า “...เจ้ามรดกอาจถอนข้อกำหนดฐานเป็นผู้ไม่สมควรเสียก็ได้ โดยให้อภัยไว้เป็นลายลักษณ์อักษร”

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติกฎหมายของไทยและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่ากฎหมายของไทยและต่างประเทศ มีแนวคิดในเรื่องการให้ผู้ถูกกำจัดหรือถูกตัดสิทธิไปแล้วมีโอกาสได้รับสิทธิในการรับมรดกกลับคืนมาเช่นกัน ดังนั้น หากประเทศไทยจะมีการนำแนวคิดในการถอนข้อกำหนดสิทธิเพื่อให้ทายาทผู้ถูกกำจัดสิทธินั้นสามารถกลับมามีมรดกได้ ผู้เขียนขอเสนอว่าให้นำหลักเกณฑ์ของทั้งสองประเทศมาปรับใช้เพื่อให้เข้ากับกฎหมายของไทย อันเป็นการรักษาค่านิยมอันดีงามให้อยู่คู่กับความยุติธรรมตามกฎหมาย

5. สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาหลักกฎหมายมรดกของไทยและต่างประเทศในเรื่องสิทธิในการรับมรดกของบุตรโดยบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่ ปัญหาที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ คือ ปัญหากฎหมายมรดกของไทยไม่มีบทบัญญัติที่ครอบคลุมและเพียงพอต่อการทำมาบังคับใช้ในประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากกฎหมายมรดกของไทยเป็นหนึ่งในกฎหมายที่ความเก่าแก่ที่สุดของกฎหมายไทย ซึ่งถูกบัญญัติขึ้นมาเป็นเวลายาวนานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 โดยในขณะที่มีการร่างกฎหมายสมัยนั้น มีข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ความแตกต่างกับสภาพปัจจุบันอย่างมาก ทำให้ไม่มีการร่างกฎหมายในประเด็นดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนเห็นว่า กฎหมายมรดกของประเทศไทยไม่เพียงพอและไม่ครอบคลุมไปถึงกรณีการพิจารณาสิทธิของบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดูบุตรอันเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย กล่าวคือ แม้ว่าการฝ่าฝืนต่อกฎหมายในการที่บิดามารดามีหน้าที่ต้องอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ปกป้อง และไม่กระทำการใดๆ ในประการที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อบุตรผู้เยาว์ของตน บิดามารดาผู้นั้นก็ไม่ได้รับผลกระทบใดๆ ตามกฎหมาย อีกทั้งยังคงมีสิทธิในการรับมรดกของบุตรได้ แม้ว่าตนเองจะเป็นผู้กระทำความผิดต่อหน้าที่ก็ตาม โดยปัญหาเหล่านี้สามารถที่จะแก้ไขได้ด้วยการศึกษาเจตนารมณ์ที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 6 ว่าด้วยมรดกของไทยให้มีความชัดเจนและครอบคลุมถึงประเด็นสิทธิในการรับมรดกของบุตรโดยบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่ และต้องมีความสอดคล้องกันกับหน้าที่ของบิดามารดากับบุตรที่กฎหมายได้บัญญัติเอาไว้ เนื่องจาก

กฎหมายมรดกนั้น อาศัยหลักความสนิทตามสายเลือดมาเป็นตัวกำหนดถึงผู้มีสิทธิในการรับมรดก อีกทั้งยังมีการกำหนดสิทธิหน้าที่ระหว่างบิดามารดาและบุตรเอาไว้ด้วย ทำให้บิดามารดามีสิทธิในการเข้ารับมรดกของบุตรในฐานะทายาทโดยธรรมลำดับที่ 2 ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายได้กำหนดให้บิดามารดามีสิทธิเข้ารับมรดกพร้อมกับทายาทซึ่งเป็นบุตรของผู้ตายซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมลำดับที่ 1 ได้ อันเป็นข้อยกเว้นของหลักญาติสนิทตติสทิญาติห่าง ในลักษณะที่เป็นการให้สิทธิบิดามารดาในการเข้ารับมรดกได้แม้ว่าจะมีทายาทลำดับก่อนตน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะกฎหมายไทยได้รับแนวคิดมาจากพุทธศาสนาและความเชื่อของคนไทยในการตอบแทนบุญคุณบิดามารดาที่มีพระคุณต่อบุตร แม้ว่าบุตรจะถึงแก่ความตายแล้วก็ยังสามารถทดแทนบุญคุณได้โดยการให้สิทธิในการรับมรดกแก่บิดามารดาในการเป็นทายาทโดยธรรมลำดับต้นๆ แต่ปัญหามีอยู่ว่า หากบิดาหรือมารดาไม่ได้ทำหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน หรือมีการกระทำความผิดด้วยกฎหมายต่อบุตรในขณะที่เป็นผู้เยาว์โดยหน้าที่ที่บิดามารดามีต่อบุตรนั้น ไม่เพียงแต่เป็นหน้าที่ตามศีลธรรมจรรยาเท่านั้นยังเป็นหน้าที่ตามกฎหมายที่บัญญัติเอาไว้เป็นการเฉพาะอีกด้วย เช่นนี้ เป็นการยุติธรรมหรือไม่ที่ยังให้สิทธิแก่บิดามารดาที่มีความบกพร่องต่อหน้าที่ดังกล่าวสามารถเข้ารับมรดกของเจ้ามรดกที่ตนไม่ปฏิบัติหน้าที่ของบิดามารดา อีกทั้งยังเป็นการทำให้ทายาทลำดับถัดลงไปก็ควรได้รับมรดก ไม่มีสิทธิได้รับมรดกเนื่องจากบิดามารดาเป็นทายาทในลำดับขั้นที่ใกล้ชิดกว่าจึงได้รับมรดก

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนจึงเห็นว่า กฎหมายมรดกของไทยในปัจจุบันสมควรได้รับการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงให้มีความครอบคลุมถึงกรณีสิทธิในการรับมรดกของบุตรโดยบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่โดยผู้เขียนขอเสนอความเห็นดังนี้

1. ในประเด็นสิทธิในการรับมรดกของบุตรโดยบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่นั้น เห็นควรให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีการตรวจสอบแก้ไขกฎหมายมรดกที่เกี่ยวกับการกำจัดสิทธิบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่ในการรับมรดกของบุตร โดยการนำเอาหน้าที่ของบิดามารดาและบุตรมาพิจารณาเพื่อให้มีการตรากฎหมายที่มีผลใช้บังคับอย่างชัดเจนและครอบคลุมกรณีที่บิดามารดาไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ อันอาจนำไปสู่การถูกกำจัดสิทธิในการรับมรดกของบุตรได้เพราะตนมีหน้าที่ตามกฎหมายเป็นการเฉพาะ ต่างจากทายาทลำดับอื่นที่ไม่มีหน้าที่ต่อเจ้ามรดก เพื่อให้การตกทอดของทรัพย์มรดกเป็นไปด้วยความยุติธรรมต่อทายาทลำดับอื่นและเจ้ามรดก โดยเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้มีการกำจัดสิทธิบิดามารดาในฐานะผู้บกพร่องต่อหน้าที่ไว้เป็นอีกหนึ่งมาตรการแยกออกจากกรณีการกำจัดทายาทในฐานะบิดบังยักย้ายทรัพย์มรดกตามมาตรา 1605 อันเป็นการกระทำต่อทรัพย์มรดกที่ทำให้สิทธิในการรับมรดกของทายาทอื่นเสียไป และไม่ใช้ลักษณะของการกระทำต่อตัวบุคคลที่บัญญัติไว้ในกรณีการกำจัดทายาทฐานเป็นผู้ไม่สมควรตามมาตรา 1606 ที่สามารถใช้กับทายาททุกคนได้เป็นการทั่วไป เนื่องจากการที่บิดามารดามีหน้าที่ตามกฎหมายต่อเจ้ามรดกแล้วไม่กระทำตามหน้าที่นั้นเป็นการกระทำต่อเจ้ามรดกโดยตรงอันส่งผลกระทบต่อทายาทอื่นที่อาจเสียสิทธิในการรับมรดกด้วย

ดังนั้น จึงควรมีบทบัญญัติอันเป็นการคุ้มครองทรัพย์สินของเจ้ามรดกจากบุคคลดังกล่าวเป็นการเฉพาะไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ...

มาตรา 1605/1 “บิดามารดาอาจเสียสิทธิในการรับมรดกของบุตรได้ หากในขณะที่บุตรเป็นผู้เยาว์

(1) บิดามารดาที่มีความบกพร่องต่อหน้าที่ในกรณีใดกรณีหนึ่ง

ก. บกพร่องต่อหน้าที่ในการเลี้ยงดู อุปการะ อบรม สั่งสอนบุตร

ข. บกพร่องต่อหน้าที่ในการสนับสนุนการพัฒนาการของบุตร

ค. บกพร่องต่อหน้าที่ในการคุ้มครองความปลอดภัยของบุตร

(2) เจตนากระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นเหตุให้บุตรได้รับความเสียหาย

(3) เมื่อมีการพิสูจน์ได้ว่าบิดามารดาได้กระทำการเช่นนั้นจริง”

2. ในประเด็นการกลับมามีสิทธิในการรับมรดกของบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่ หลังจากถูกจำกัดสิทธิในการรับมรดกฐานเป็นบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่ไปแล้ว

จากการศึกษาหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่ากฎหมายมีการเปิดโอกาสให้ทายาทและเจ้ามรดกยังสามารถกลับมาเป็นครอบครัวเหมือนเดิมได้ เนื่องจาก การบกพร่องต่อหน้าที่ที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากความจำเป็นที่บิดามารดาไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ หรือบิดามารดาและบุตรได้ทำความเข้าใจกันแล้ว จึงควรมีการบัญญัติกฎหมายที่มีผลเป็นการเพิกถอนข้อจำกัดสิทธิในฐานะบกพร่องต่อหน้าที่ เพื่อให้บิดามารดาและบุตรสามารถกลับมามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ส่งผลให้บิดาหรือมารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่สามารถกลับมามีสิทธิได้รับมรดกของบุตรได้อีกครั้ง ดังกรณีที่บัญญัติไว้ในกรณีเจ้ามรดกให้อภัยทายาทที่ถูกจำกัดสิทธิในการรับมรดกฐานเป็นผู้ไม่สมควร ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1606 วรรคท้าย

ผู้เขียนเห็นว่าควรมีบทบัญญัติอันเป็นการเพิกถอนข้อจำกัดสิทธิในฐานะเป็นบิดามารดาซึ่งบกพร่องต่อหน้าที่ไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ... โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 1605/1 ดังนี้

มาตรา 1605/1 “บิดามารดาอาจเสียสิทธิในการรับมรดกของบุตรได้ หากในขณะที่บุตรเป็นผู้เยาว์

(1) บิดามารดาที่มีความบกพร่องต่อหน้าที่ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

ก. บกพร่องต่อหน้าที่ในการเลี้ยงดู อุปการะ อบรม สั่งสอนบุตร

ข. บกพร่องต่อหน้าที่ในการสนับสนุนการพัฒนาการของบุตร

ค. บกพร่องต่อหน้าที่ในการคุ้มครองความปลอดภัยของบุตร

(2) เจตนากระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นเหตุให้บุตรได้รับความเสียหาย

(3) เมื่อมีการพิสูจน์ได้ว่าบิดามารดาได้กระทำการเช่นนั้นจริง

ในกรณีที่เจ้ามรดกถอนข้อจำกัดฐานเป็นผู้ไม่สมควรโดยการให้อภัยไว้เป็นลายลักษณ์อักษร หรือหากบิดามารดาได้กลับมาอุปการะเลี้ยงดูบุตรผู้เยาว์อย่างน้อยหนึ่งปีก่อนที่บุตรจะบรรลุนิติภาวะ และกระทำต่อไปจนกว่าบุตรบรรลุนิติภาวะ หรือหากตนถูกยึดอำนาจปกครองบุตรโดยคำสั่งของศาล แต่ได้ปฏิบัติตามคำสั่งศาลทุกประการและมีการจ่ายค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตรแล้ว บิดามารดาเช่นนั้นย่อมกลับมาเป็นทายาทผู้มีสิทธิในการรับมรดกบุตร”

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนหวังว่า การที่ประเทศไทยมีการเพิ่มเติมข้อกฎหมายดังกล่าว ตามที่ผู้เขียนเสนอนั้นจะทำให้บิดามารดาใส่ใจในการเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ให้ความอบอุ่น ต่อบุตรหลานของตนมากกว่าการที่บิดา

มารดาจะเลี้ยงดูเพื่อหวังทรัพย์สิน หรือมรดกของบุตร การมอบความรักและความอบอุ่นในครอบครัวจะทำให้พื้นฐานของคำว่าสถาบันครอบครัวมีความเข้มแข็งมากขึ้น เมื่อสถาบันครอบครัวเข้มแข็งขึ้นอาจจะนำไปสู่การลดปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในสังคม และผู้เขียนยังมีความเชื่ออีกว่า หากบิดามารดาได้ดูแลและให้ความรักต่อบุตรในขณะที่บุตรยังเป็นผู้เยาว์ บุตรของท่านจะซึมซับความรักและความดูแลเอาใจใส่ที่บิดามารดามอบให้ และยินดีที่จะตอบแทนกลับในยามที่บิดามารดาต้องการความช่วยเหลือในยามแก่เฒ่าอย่างแน่นอน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และพัฒนาเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล พ.ศ. 2554.

กิริติ กาญจนรินทร์. “การสืบมรดกตาม ป.พ.พ. มาตรา 1607.” ดุลพินิจ. เล่มที่ 2. ปีที่ 55. (พฤษภาคม-สิงหาคม 2551).

ธานินทร์ กรัยวิเชียร และวิชา มหาคุณ. การตีความกฎหมาย. คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนชาวพิมพ์ จำกัด, 2545.

ถิรวิทย์ รักเล่ง. “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับรับมรดก.” (บทความวิชาการ) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นภดล ขาดิประเสริฐ. “ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในวัฒนธรรมเกาหลี.” (บทความวิชาการ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และ มานิตย์ จุมปา. คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยมรดก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2548.

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546.

อัมพร ณ ตะกั่วทุ่ง. คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 6 มรดก สำนักอบรมศึกษากฎหมาย แห่งเนติบัณฑิตยสภา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2527.

ภาษาต่างประเทศ

Estates. Powers & Trusts (EPTL) New York Consolidated Laws 2013

Ilsa Chan. “Goo Hara Act Passed By South Korea’s Cabinet. Will Prevent Parents Who Neglected Their Kids From Claiming Inheritance.” (1 Stars Avenue, Singapore: Mediacorp Press Ltd, 2021). 23 December 2023,

<https://www.todayonline.com/8days/sceneandheard/entertainment/goo-hara-act-passed-southkoreas-cabinet-will-prevent-parents-who>

Korean Civil Act.

North Carolina General Statutes.

Riggs v. Palmer, 115 N.Y. 506.